

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

Ep. 292. / 7.06.2024.

AVIZ

referitor la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei române nr. 21/1991, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative

Analizând proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei române nr. 21/1991, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, transmis de Secretariatul General al Guvernului cu adresa nr. 204 din 30.05.2024 și înregistrat la Consiliul Legislativ cu nr. D569/30.05.2024,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, cu completările ulterioare, și al art. 33 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, cu modificările ulterioare,

Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele observații și propuneri:

1. Proiectul are ca obiect modificarea și completarea Legii cetățeniei române nr. 21/1991, precum și modificarea și completarea altor acte normative.

2. Prin conținutul său normativ, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 5 alin. (1) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Ca **observație de ordin general**, remarcăm **amploarea și consistența intervențiilor legislative** propuse asupra Legii nr. 21/1991.

Astfel, dacă ultimul articol din respectiva lege este art. 39, prin proiect se propun un număr de 37 de intervenții, în majoritate fiind vorba de modificarea integrală a unor articole ale actului de bază, dar și de introducerea de noi articole.

Având în vedere aceste aspecte, este de analizat dacă, prin intervențiile legislative propuse prin prezentul proiect, nu devin aplicabile prevederile art. 61 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora **„modificarea sau completarea unui act normativ este admisă numai dacă nu se afectează concepția generală ori caracterul unitar al acelui act sau dacă nu privește întreaga ori cea mai mare parte a reglementării în cauză; în caz contrar actul se înlocuiește cu o nouă reglementare, urmând să fie în întregime abrogat”**.

5. Cu privire la **art. I** formulăm următoarele propuneri și observații:

5.1. La **pct. 3**, pentru uniformitate în exprimare, sintagma „este cetățeanul unui stat membru”, din cuprinsul normei propuse pentru **art. 8 alin. (2) lit. a)**, trebuie redată sub forma „este cetățean al unui stat membru”.

Din aceleași considerente, expresia „a dobândit statut de refugiat”, din cuprinsul normei propuse pentru **art. 8 alin. (3)**, trebuie redată sub forma „a dobândit statutul de refugiat”.

5.2. La **pct. 4**, sugerăm să se analizeze dacă pentru norma propusă la **art. 8¹ alin. (1)** nu ar trebui să se precizeze cum este calculată perioada de 3 ani (neîntreruptă sau cu întreruperi).

5.3. La **pct. 6**, pentru respectarea uzanțelor normative, **partea dispozitivă** trebuie reformulată, astfel:

„6. La articolul 10 alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, pentru toate situațiile similare din proiect.

5.4. La **pct. 9**, la norma propusă pentru **art. 13 alin. (3)**, pentru rigoarea redactării, sintagma „art. 8¹, art. 10 și art. 11” se va scrie sub forma „art. 8¹, 10 și 11”.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, pentru toate situațiile similare din proiect.

5.5. La **pct. 11**, la norma propusă pentru **art. 13² alin. (4)**, pentru corectitudinea normei de trimitere, sintagma „Datele biometrice prevăzute la alin. (1)” trebuie înlocuită cu sintagma „Datele biometrice prevăzute la alin. (2)”, întrucât la respectivul alineat sunt menționate care sunt datele biometrice care sunt prelevate.

Totodată, din rațiuni ce țin de exprimarea proprie stilului normativ, este necesar ca expresia „nu se încadrează în ipoteza prevăzută la alin. (3) lit. a)”, din cuprinsul normei propuse pentru **art. 13² alin. (7)**, să fie redată sub forma „nu se încadrează în situația prevăzută la alin. (3) lit. a)”.

Totodată, pentru un plus de rigoare în exprimare, expresia „se șterg în mod ireversibil din bazele de date ale autorității competente”, din cuprinsul normei propuse pentru **art. 13² alin. (8)** sugerăm să fie redată sub forma „se șterg **din bazele de date ale autorității competente prin proceduri ireversibile**”.

5.6. Pentru un plus de rigoare normativă și pentru evitarea echivocului, sugerăm să se analizeze dacă, la **pct. 12**, norma propusă pentru **art. 15 alin. (1)** nu ar trebui să debuteze, astfel:

„Art. 15 - (1) Cererea de aprobare a cetățeniei **formulată potrivit art. 8 – 8² ...**”.

La **alin. (6)**, expresia „care ar putea da informații” trebuie redată sub forma „care ar putea **oferi** informații”.

La **alin. (12)**, pentru o informare completă, sintagma „Monitorul Oficial” se va reda sub forma **Monitorul Oficial al României**”.

5.7. Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, la **pct. 13**, este necesar ca sintagma „în temeiul articolelor 10 și 11”, din cuprinsul normei propuse pentru **art. 15¹ alin. (4)**, să fie redată sub forma „în temeiul **art. 10 și 11**”. Observația este valabilă, în mod corespunzător, pentru toate situațiile din proiect.

5.8. La **pct. 14**, la norma propusă pentru **art. 16 alin. (1)**, pentru un spor de rigoare, expresia „autoritate străină sau de un agent public străin” este necesar să fie redată sub forma „autoritate străină **competentă** sau de un agent public străin **competent**”.

La **alin. (2)**, expresia „inclusiv înfățișarea în original” trebuie redată sub forma „inclusiv **prezentarea** în original”.

Pentru un plus de rigoare normativă, dar și pentru o informare legislativă corectă și completă, expresia „conform prevederilor Convenției nr. 16 din 8 septembrie 1976 referitoare la eliberarea extraselor multilingve ale actelor de stare civilă, semnată la Viena la 8 septembrie 1976”, din cuprinsul normei propuse pentru **alin. (3)**, trebuie redată, după cum urmează: „conform prevederilor Convenției nr. 16 a **Comisiei Internaționale de Stare Civilă referitoare la eliberarea extraselor multilingve ale actelor de stare civilă, semnată la Viena la 8 septembrie 1976, la care România a aderat prin Legea nr. 65/2012**”.

La **alin. (5)**, cu referire la sintagma „actele prevăzute la alin. (4)”, precizăm că la alineatul respectiv se stabilește că „Lista actelor necesare se aprobă prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie ...”. Ca urmare, deoarece la alin. (4) nu sunt prevăzute în mod expres acte, sugerăm ca respectiva sintagmă să fie redactată sub forma „actele **stabilite potrivit prevederilor** alin. (4)”.

La **alin. (6)**, pentru o exprimare specifică stilului juridic, este necesară revederea expresiei „elemente **care nasc îndoieli** cu privire la autenticitatea înscrisurilor”. Observația este valabilă și pentru **art. XIV alin. (3)**.

Din aceleași considerente, expresia „Comisia poate, după împrejurări” trebuie redată sub forma „Comisia poate, după **caz**”.

5.9. Referitor la norma propusă pentru **art. 18**, din cuprinsul **pct. 16**, semnalăm că, potrivit art. 38 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „În redactarea actului normativ, de regulă, verbele se utilizează la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective”. Prin urmare, **alin. (1)** este necesar să debuteze, astfel: „(1) După examinarea cererii, Comisia **întocmește** un raport în care **menționează**”.

Din aceleași considerente, expresia „va fi înaintat președintelui”, din cuprinsul **alin. (3)** trebuie redată sub forma „**este** înaintat președintelui”.

5.10. La **pct. 19**, la norma propusă pentru **art. 20 alin. (3) lit. a)**, expresia „potrivit dispozițiilor prezentei legi” trebuie redată sub forma „potrivit **prevederilor** prezentei legi”. Observația este valabilă, în mod corespunzător, pentru toate situațiile similare din cuprinsul proiectului.

Cu privire la **alin. (7)**, în acord cu prevederile art. 49 alin. (3) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora „Dacă ipoteza marcată cu o literă necesită o dezvoltare sau o explicare separată, aceasta se va face printr-un alineat distinct care să urmeze ultimei enumerări”, recomandăm reformularea **lit. b)** cu luarea în considerare a prevederilor legale invocate.

Mai mult, semnalăm că, dacă în prima teză a respectivei litere se face referire la „un certificat **provizoriu** de cetățenie”, teza a doua prevede elementele de siguranță pe care trebuie să le conțină „certificatul de cetățenie”, neexistând, astfel, o unitate terminologică deplină între cele două noțiuni.

Prin urmare, sugerăm să se revadă toate normele care conțin această dualitate terminologică și care urmează a fi aduse asupra Legii nr. 21/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cum ar fi de exemplu și norma propusă la **pct. 21** pentru **art. 22**.

La **alin. (11)**, pentru un plus de claritate în exprimare, expresia „li se va elibera card de cetățenie” trebuie redată sub forma „li se va elibera **un** card de cetățenie”.

La **alin. (12)**, în ceea ce privește norma de trimitere „în condițiile art. 9 alin. (5) și (6), art. 10 alin. (5) sau **art. 11 alin. (2)**”, deoarece la art. 11 alin. (2) se prevede că „Dispozițiile art. 10 alin. (2)-(6) se aplică în mod corespunzător”, considerăm că, pentru precizia și claritatea acestei norme de trimitere, este necesar a fi reformulată, evitându-se referirea la o normă care, la rândul ei, face referire la alte dispoziții.

5.11. La **pct. 20**, la norma propusă pentru **art. 21 alin. (4)**, este de analizat dacă situația nu ar trebui să se refere la **nedepunerea** jurământului la misiunile diplomatice sau la oficiile consulare ale României, nu la cazul **depunerii** unui asemenea jurământ. În acest sens, precizăm că prevederile alin. (3), care sunt aplicabile în mod corespunzător, au în vedere situația nedepunerii jurământului, nu cea a depunerii acestuia.

5.12. Pentru un plus de rigoare în exprimare, este necesar ca norma propusă pentru **art. 23**, din cuprinsul **pct. 23**, să fie reformulată, astfel:

„Art. 23. - În caz de urgență, misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale României eliberează, la cerere, o **dovadă** de cetățenie pentru cetățenii români aflați în străinătate. Dovada de cetățenie se **eliberează** cu valabilitatea de 30 de zile și **cuprinde**, în mod obligatoriu, scopul eliberării”.

5.13. Referitor la norma propusă pentru **art. 29 alin. (3)**, din cuprinsul **pct. 26**, semnalăm că, în actuala redactare, se poate ajunge la o situație de apatridie, în cazul în care, **la data pierderii cetățeniei române copilul minor adoptat nu a dobândit cetățenia adoptatorului**. În acest caz, sugerăm să se reanalizeze norma, astfel încât să rezulte că o astfel de situație nu va fi posibilă.

5.14. La **pct. 27**, sugerăm ca norma propusă pentru **art. 30¹ alin. (1)** să debuteze, astfel: „Art. 30¹ – (1) În cazul **încetării afiliației**”.

5.15. La **pct. 28**, pentru rațiuni de redactare deficitară, implicit, în dezacord cu normele de tehnică legislativă, se impune ca **partea dispozitivă** să fie reformulată astfel:

„28. La articolul 32 alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, pentru toate situațiile similare din proiect.

În textul prevăzut pentru **art. 32 alin. (1) teza finală**, privitor la titulatura „Comisia pentru cetățenie”, precizăm faptul că prevederile art. 14 alin. (1) din actul normativ de bază, dispun că aceasta „se va denumi în continuare Comisia”. Prin urmare, este necesar ca, expresia „Comisia pentru cetățenie” să fie redată sub forma „Comisia”.

Observația este valabilă pentru toate situațiile din cuprinsul **art. I**.

Pentru cursivitatea normei, este necesară excluderea prepoziției „de” din expresia „... pentru motivul de prevăzut la art. 25 alin. (1) lit. c).”

5.16. La **pct. 29**, **partea dispozitivă** trebuie reformulată, după cum urmează:

„29. La articolul 32, după alineatul (6) se introduce un nou alineat, alin. (6¹), cu următorul cuprins:”.

Observația este valabilă, în mod corespunzător, pentru toate situațiile similare din proiect.

5.17. La **pct. 32**, în textul prevăzut pentru **art. 34**, enunțul „...prevăzute de lege” nu instituie normei caracteristici normative și suplitoare din punct de vedere juridic, cum ar fi accesibilitate și claritate; de aceea, ar trebui să se indice, în mod expres, actul normativ la care se raportează, în mod generic, respectiva exprimare. Observația este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect.

5.18. Ca observație generală, în special cu privire la modalitatea de sistematizare a alin. (3) al **art. 34¹**, din cuprinsul **pct. 33**, a cărui parte dispozitivă prevede modificarea în integralitate a **art. 34¹**, întrucât ipotezele juridice identificate ca fiind enumerări reprezintă, în fapt, dispoziții de sine stătătoare conexate cu dispoziția normativă primară, pentru considerente de tehnică legislativă, propunem ca prezentarea lor să se realizeze în alineate distincte, asigurându-se articolului o succesiune logică a ideilor și o coerență a reglementării.

În concret, dispoziția prevăzută la **lit. a)**, urmează să fie reunită cu **partea introductivă a alin. (3)**, urmând ca cele prevăzute la **lit. b)-g)**, să fie marcate ca alineate, cu cifre arabe redată între paranteze.

În acest context, prezentăm, cu titlu de exemplu, textele legislative prevăzute la actualele **lit. a)** și **b)**:

„(3) În cazurile în care, în termen de 30 de zile de la **data comunicării** efectuată potrivit **dispozițiilor** alin. (2), destinatarul nu a confirmat primirea mesajului sau atunci când sistemul folosit indică o eroare în transmiterea prin poștă electronică, comunicarea se va realiza într-o secțiune anume dedicată pe site-ul Autorității Naționale pentru Cetățenie - <http://cetatenie.just.ro> - se va publica un anunț care va cuprinde numărul de înregistrare al cererii de acordare sau de redobândire a cetățeniei române ori de renunțare la cetățenia română, dat de către misiunea diplomatică sau oficiul consular al României din străinătate și numărul dosarului de cetățenie al solicitantului, inițialele numelui și prenumelui acestuia, precum și obiectul comunicării Autorității Naționale pentru Cetățenie, în termeni suficient de expliciți pentru înțelegerea clară a conținutului acesteia; anunțul va fi însoțit de data publicării acestuia pe site-ul Autorității Naționale pentru Cetățenie.

(4) Prin cererea de acordare sau de redobândire a cetățeniei române ori de renunțare la cetățenia română solicitantul va putea să-și dea acordul scris ca anunțul prevăzut la **lit. a)** să cuprindă numele și

prenumele său în clar; acesta poate reveni asupra deciziei inițiale, prin cerere scrisă depusă personal sau prin mandatar cu procură specială și autentică la Autoritatea Națională pentru Cetățenie, opțiunea astfel exprimată fiind definitivă”.

În situația în care se optează pentru reamenajarea alin. (3), astfel cum s-a detaliat mai sus, este necesar a se ține cont de norma de trimitere ce figurează la **pct. 37**, în textul prevăzut pentru **art. 37² alin. (2)**, și anume, la „**art. 34¹ alin. (3) lit. e) și f)**”, în sensul rectificării acesteia în funcție de versiunea aleasă.

La **alin. (3) lit. a)**, prin raportare la formulările „... într-o secțiune anume dedicată pe site-ul Autorității Naționale pentru Cetățenie” și „... în termeni suficient de expliciți pentru înțelegerea clară a conținutului acesteia;”, specificăm că acestea nu asigură normei un grad de claritate și predictibilitate prin insuficienta conturare, din punct de vedere juridic, situație în care, recomandăm ajustarea acestora prin utilizarea unui limbaj propriu stilului normativ.

5.19. La **pct. 34**, în cuprinsul **părții dispozitive**, pentru argument ce privește exigența normativ legislativă, propunem eliminarea abrevierii „**art.**” antepusă numeralului „34³”.

În textul prevăzut pentru **art. 34² alin. (3) lit. a)**, conexat cu textul normei de trimitere la alin. (1), pentru consecvență terminologică, propunem ca formularea „... sistemul informatic prevăzut la alin. (1);” să fie scrisă „... sistemul informatic **de management al documentelor și cererilor în materie de cetățenie** prevăzut la alin. (1);”.

La **lit. c)**, pentru cursivitatea normei, propunem ca expresia „în condițiile alin. (2).” să fie redată sub forma „în condițiile **prevăzute la alin. (2)**”.

La **alin. (4)**, expresia „precum și respectarea dispozițiilor Legii arhivării electronice nr. 135/2007, republicată, și ale Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996, republicată, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului” să fie redată, după cum urmează: „precum și respectarea **prevederilor Legii privind arhivarea documentelor în formă electronică nr. 135/2007, republicată, și ale Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare**, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.”

5.20. La **pct. 36**, la **partea dispozitivă**, este necesar ca forma abreviată „**Art.**”, din debut, să fie redată *in extenso*.

Totodată, expresia „în legătură cu cetățenia copilului minor”, din cuprinsul normei propuse pentru **art. 37**, trebuie redată sub forma „**cu privire la cetățenia copilului minor**”.

5.21. Sintagma „tot astfel, forța majoră”, din cuprinsul normei propuse pentru **art. 37¹ alin. (2) teza finală**, de la **pct. 37**, trebuie redată sub forma „forța majoră”.

6. La **art. II**, semnalăm că anexa „Statutul Companiei Naționale Imprimeria Națională – S.A.”, la care face trimitere norma propusă la **pct. 2** pentru completarea **art. 6**, a fost abrogată prin **art. V pct. 4** din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 46/2024 privind unele măsuri bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative. Având în vedere acest aspect, este necesară reformularea **art. II**, după cum urmează:

„**Art. II.** - La articolul 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 199/2000 privind înființarea Companiei Naționale „Imprimeria Națională” -S.A., publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 20 noiembrie 2002, aprobată cu modificări prin Legea nr. 402/2001, cu modificările și completările ulterioare, alineatul (2²) se modifică și va avea următorul cuprins:

(2²) ” (*se redă textul propus*)

7. La **art. III**, **partea dispozitivă** prezintă ca eveniment legislativ, introducerea unei noi litere, respectiv lit. d), la **art. 25 alin. (6)** din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, însă, la momentul actual, lit. c) a articolului și alineatului arătate a fost abrogată prin **art. IV** din Legea nr. 247/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind documentele de ședere eliberate cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, precum și în domeniul străinilor.

Așadar, este știut faptul că, potrivit unui concept normativ, completarea actului normativ constă în introducerea unor dispoziții noi, cuprinzând soluții legislative și ipoteze suplimentare, **exprimate în texte care se adaugă elementelor structurale existente.**

În concluzie, pentru respectarea condiției de fond a operațiunii de completare, o alternativă optimă și sustenabilă cu tehnica legislativă, este de a insera o nouă literă însemnată cu indice cifric, urmând ca elementul structural analizat să aibă următorul conținut:

„Art. III. – La articolul 25 alineatul (6) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 688 din 10 septembrie 2015, cu modificările și completările ulterioare, după litera b) se introduce o nouă literă, lit. b¹), cu următorul cuprins:

b¹)”.

În textul prevăzut pentru **actualul art. 25 alin. (6) lit. d)**, specificăm că enunțul „...în condițiile reglementărilor legale.”, este susceptibilă a fi ambiguă în interpretare, contrară normelor de tehnică legislativă, potrivit cărora, limbajul trebuie să fie concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc; redactarea este subordonată dezideratului înțelegerii cu ușurință a textului de către destinatarii acestuia.

PREȘEDINTE
Florin IORDACHE

București
Nr. 556/03.06.2024